

Věc C-380/19

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

15. května 2019

Předkládající soud:

Oberlandesgericht Düsseldorf (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

9. května 2019

Žalobce a odvolatel:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

Žalovaná a odpůrkyně v odvolacím řízení:

Deutsche Apotheker- und Ärztebank eG

[omissis]

OBERLANDESGERICHT DÜSSELDORF (Vrchní zemský soud
v Düsseldorfu)

USNESENÍ

ve věci

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände –
Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. (německá federace sdružení
spotřebitelů)

žalobce a odvolatele,

[omissis]

proti

Deutsche Apotheker- und Ärztebank eG,

žalované a odpůrkyni v odvolacím řízení,

[*omissis*]

dvacátý občanskoprávní senát Oberlandesgericht Düsseldorf v ústní části řízení konané dne 12. března 2019 [*omissis*] [*omissis*]

rozhodl:

I.

Řízení se přerušuje.

II.

Oberlandesgericht Düsseldorf předkládá Soudnímu dvoru Evropské unie žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se následujících otázek výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ze dne 21. května 2013 o alternativním řešení spotřebitelských sporů a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (Úř. věst. 2013, L 165, s. 63) (dále jen „směrnice“):

1. Vzniká povinnost informovat [spotřebitele] podle čl. 13 odst. 2 směrnice spočívající v uvádění informací podle čl. 13 odst. 1 ve všeobecných obchodních podmínkách již tehdy, pokud obchodník na své internetové stránce, na které nejsou uzavírány smlouvy, má všeobecné obchodní podmínky připravené ke stažení?
2. V případě kladné odpovědi na otázku 1: Splní obchodník svou povinnost uvádět informace ve všeobecných obchodních podmínkách v takovém případě i tehdy, pokud informace sice neposkytuje v souboru připraveném ke stažení, avšak na jiném místě internetové stránky podniku?
3. Splní obchodník svou povinnost uvádět informace ve všeobecných obchodních podmínkách, pokud spotřebiteli předá kromě dokumentu se všeobecnými obchodními podmínkami rovněž jím poskytovaný seznam cen a služeb v samostatném dokumentu, který obsahuje informace podle čl. 13 odst. 1 směrnice?

Odůvodnění

A)

- 1 Žalobce je zastřešujícím sdružením všech 16 spotřebitelských center a 25 dalších organizací působících v Německu v oblasti ochrany spotřebitele a sociální oblasti. Je zapsán na seznam kvalifikovaných subjektů podle § 4 Unterlassungsklagegesetz (zákon o žalobě na zdržení se jednání). Žalovaná je družstevní bankou.

- 2 Žalovaná provozuje internetovou stránku na adrese www.apobank.de. Na internetové stránce není možné uzavírat smlouvy. V zákonných informacích na internetové stránce informuje žalovaná způsobem, který žalobce v tomto ohledu nezpochybňuje, o své připravenosti nebo povinnosti podílet se na postupu řešení sporů u spotřebitelské arbitráže. Žalovaná dále nabízí možnost stáhnout si všeobecné obchodní podmínky jako dokument PDF. Tento dokument neobsahuje údaje o připravenosti nebo povinnosti podílet se na postupu řešení sporů u spotřebitelské arbitráže.
- 3 Pokud žalovaná zařadí své všeobecné obchodní podmínky do smlouvy, získá spotřebitel kromě dokumentu se všeobecnými obchodními podmínkami seznam cen a služeb poskytovaný rovněž žalovanou, na jehož zadní straně informuje o své připravenosti podílet se na postupu řešení sporů.
- 4 Žalobce je toho názoru, že tato obchodní praxe je v rozporu s § 36 odst. 2 bodem 2 Verbraucherstreitbeilegungsgesetz (VSBG – zákon o řešení spotřebitelských sporů), protože informace musí být uvedena ve všeobecných obchodních podmínkách.
- 5 Landgericht (*zemský soud*) zamítl žalobu, která směřovala k tomu, aby bylo žalované pod hrozbou blíže určených prostředků nařízeno zdržet se toho, aby v rámci obchodních jednání vůči spotřebitelům v používaných všeobecných obchodních podmínkách neinformovala o tom, zda existuje připravenost nebo povinnost podílet se na postupu řešení sporů u spotřebitelské arbitráže, jakož i uhradit žalobci jeho náklady vzniklé před zahájením řízení. V odůvodnění svého rozhodnutí Landgericht v podstatě uvedl, že obchodní praxe zpochybňovaná žalobcem není v rozporu s § 36 odst. 2 VSBG. Toto ustanovení požaduje udělení informací podle § 36 odst. 1 VSBG spolu s používáním všeobecných obchodních podmínek. Zveřejnění všeobecných obchodních podmínek na internetové stránce nepředstavuje už používání, neboť podmínkou používání je to, že smluvní strana toto používání předloží druhé smluvní straně při uzavření smlouvy. Krom toho předání samostatného informačního letáku spolu se všeobecnými obchodními podmínkami splňuje požadavky § 36 odst. 2 bodu 2 VSBG. Posouzení, zda a jaké všeobecné obchodní podmínky se používají, je totiž otázkou konkrétního případu. Tyto podmínky se mohou skládat z více ujednání. Rovněž informace týkající se arbitráže může sama představovat všeobecnou obchodní podmínku. Žalovaná splnila konečně i dotčenou povinnost poskytovat informace podle § 36 odst. 2 bodu 1 VSBG, kterou má jako provozovatelka internetové stránky. Podle čl. 13 odst. 2 směrnice je internetová stránky primárním místem pro zveřejnění informace.
- 6 Toto zpochybňuje žalobce svým odvoláním, kterým dále trvá na svém návrhovém žádání přednesené před soudem prvního stupně. Domnívá se, že podmínkou používání ve smyslu § 36 odst. 2 bodu 2 není konkrétní uzavření smlouvy. Rozhodující je výhradně to, zda podnikatel vůbec má všeobecné obchodní podmínky. Zveřejnění na internetové stránce zakládá tedy již k tomuto bodu povinnost informovat ve všeobecných obchodních podmínkách. [Poskytnutí]

informace se musí uskutečnit rovněž vůči těm spotřebitelům, kteří se ještě neobrátili na žalovanou z důvodu konkrétního uzavření smlouvy. Předání informací spolu se všeobecnými obchodními podmínkami tedy není dostačující. Odkaz na informace na internetové stránce přehlíží to, že existuje povinnost předat informace jak na internetové stránce, tak i ve všeobecných obchodních podmínkách. Žalobce zastával již u soudu prvního stupně názor, že předání samostatného informačního letáku se všeobecnými obchodními podmínkami není dostačující, protože podle směrnice je třeba poskytnout informaci ve všeobecných obchodních podmínkách. Informace ve všeobecných obchodních podmínkách samých má konečně význam i z toho důvodu, že spotřebitelé jim přisuzují zvláštní význam. Spotřebitelé by si je uložili nebo jistě odložili, aby k nim mohli sáhnout právě v případě sporu.

7 Žalovaná to rozporuje a obhájí rozsudek soudu prvního stupně jako správný.

B)

8 Ustanovení německého práva rozhodná pro posouzení sporu zní takto:

§ 36 Gesetz über alternative Streitbeilegung in Verbrauchersachen (VSBG - zákon o alternativním řešení spotřebitelských sporů) – Všeobecná informační povinnost:

(1) Podnikatel, který provozuje internetovou stránku nebo používá všeobecné obchodní podmínky, musí spotřebitele snadno dostupným způsobem, jasně a srozumitelně

1. informovat, do jaké míry je připraven nebo povinen podílet se na postupu řešení sporu u spotřebitelské arbitráže a
2. odkázat na příslušnou spotřebitelskou arbitráž, pokud se podnikatel zavázal k účasti na postupu řešení sporů u spotřebitelské arbitráže nebo pokud je k účasti povinen na základě právních předpisů; odkaz musí obsahovat údaje o adrese a internetové stránce spotřebitelské arbitráže, jakož i prohlášení podnikatele o účasti na postupu řešení sporů u této spotřebitelské arbitráže.

(2) Informace podle odstavce 1 se musejí

1. zobrazovat na internetové stránce podnikatele, pokud podnikatel provozuje internetovou stránku,
2. poskytovat společně se všeobecnými obchodními podmínkami, pokud podnikatel používá všeobecné obchodní podmínky.

(3) Povinnost informovat podle odstavce 1 se nevztahuje na podnikatele, který dne 31. prosince předcházejícího roku zaměstnával deset či méně osob.

- 9 Úspěch opravného prostředku žalobce závisí na zodpovězení předběžných otázek, neboť ustanovení § 36 VSBG, které provádí článek 13 směrnice, má být vykládáno v souladu se směrnicí. Podle jeho znění § 36 odst. 2 VSBG stanoví, že informace se poskytují „spolu se“ všeobecnými obchodními podmínkami, pokud podnikatel používá všeobecné obchodní podmínky. Znění směrnice se od toho odchyluje, neboť podle čl. 13 odst. 2 směrnice je nutné informace případně uvádět ve všeobecných obchodních podmínkách. Formulace, že poskytnutí informace se musí uskutečnit ve všeobecných obchodních podmínkách – a právě nikoli pouze spolu s jejich používáním – odpovídá i dalším jazykovým verzím směrnice. Tak je například v anglickém znění řečeno „if applicable, in the general terms and conditions“ nebo ve francouzském „le cas échéant, dans les conditions générales“.
- 10 To v projednávaném případě navozuje otázku, co je třeba chápat výrazem „případně“, kdy tedy podnikatel ve smyslu § 36 VSBG „používá“ všeobecné obchodní podmínky. Landgericht chápal v tomto ohledu pojem ve smyslu občanského zákoníku, podle kterého uživatel používá všeobecné obchodní podmínky tím, že je předloží při uzavírání smlouvy druhé smluvní straně. Naproti tomu je nasnadě, že povinnost čl. 13 odst. 2 směrnice je nutno chápat tak, že již pouhá existence všeobecných obchodních podmínek vede k tomu, že je v nich třeba informovat o řešení sporů. To ukazuje srovnání s jiným případem povinnosti informovat, která rovněž vychází z čisté existence internetové stránky.
- 11 Vyvolá-li již uvedení všeobecných obchodních podmínek na internetové stránce ke stažení povinnost informovat, vyvstává otázka, jak je třeba chápat výraz „ve“ všeobecných obchodních podmínkách ve smyslu směrnice. K tomu směřuje druhá předběžná otázka. Není sporu o tom, že žalovaná splnila svou povinnost informovat o řešení sporů, která jí náleží jako provozovatelce internetové stránky. Je nicméně sporné, zda tato informace v případě poskytnutí všeobecných obchodních podmínek ke stažení představuje zároveň informaci ve všeobecných obchodních podmínkách. Proti tomu hovoří – na což žalobce správně poukázal u soudu prvního stupně –, že spotřebitel si stáhne všeobecné obchodní podmínky, jak bylo zamýšleno, a pak v nich právě nenajde žádnou informaci.
- 12 Konečně vzniká nezávisle na tom otázka, zda dochází k poskytnutí informace ve smyslu směrnice „ve“ všeobecných obchodních podmínkách, pokud je k těmto podmínkám připojen samostatný informační leták. Landgericht v tomto ohledu v souladu s právem poukázal na to, že je možné a běžné používat různé všeobecné obchodní podmínky, případně různé všeobecné obchodní podmínky a že dodatečný informační leták pak také představuje část všeobecných obchodních podmínek. Naproti tomu názor žalobce vede k tomu, že k předání informace musí docházet v každé části všeobecných obchodních podmínek. Pro to hovoří ovšem to, že spotřebitel bude všeobecné obchodní podmínky zpravidla zvláště dodržovat a vycházet z toho, že v nich je informován o připravenosti podílet se na alternativním řešení sporů. Tato záruka není poskytována ve stejném rozsahu u seznamu cen a služeb obvykle podléhajícím častějším změnám.

[*omissis*]

PRACOVNÍ DOKUMENT